

Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Fra: Stein Evju, 20. september 2016

Grunnlagsmateriale; emnebeskrivelse og læringsutbytteformuleringer

Standardmalen lister opp hva som skal være «Grunnlagsmateriale for den periodiske emnerapporten». Dette er materiale som jeg forutsetter at administrasjonen ved fakultetet har og kan legge frem der det skal gjøres. Jeg peker bare på at «emnebeskrivelsen for emnet» finnes på emnesiden for JUS 5512,

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS5512/>. Der heter det:

Kort om emnet

I arbeidsretten, den kollektive del, behandles de rettsregler som gjelder arbeidslivets organisasjoner når det gjelder inngåelse og oppsigelse av tariffavtaler, herunder bruk av arbeidskamp, og de rettigheter og plikter som følger av tariffavtalene for organisasjonene og deres medlemmer (den kollektive del).

Dessuten behandles de oppgaver som offentlige organer er tillagt på denne del av arbeidsretten.

Hva lærer du?

Du lærer om den kollektive regulering av lønns- og arbeidsvilkår gjennom tariffavtaler, og om adgangen til å gjøre bruk av arbeidskamp (streik og lock-out m.v.).

Emnebeskrivelsen for JUR1512 er likelydende, se emnesiden

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUR1512/>.

Sammenfallet er i og for seg selvsagt. JUR1512 er ikke et eget kurs, men et «eksamenstilbud» knyttet til kurset JUS5512. Jeg kommer tilbake til dette nedenfor.

Denne emnebeskrivelsen er kort, men adekvat når omfanget er begrenset slik det forutsettes fra fakultetets side at den skal være på emnesiden.

Den må sees i sammenheng med **punkt 2** i standardmalens angivelse av hva som skal inngå i «Innhold i den periodiske emnerapporten».

Læringsutbytteformuleringene er angitt for både JUS5512 og JUR1512 på semestersiden for JUS5512 –

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS5512/v16/index.html> –under lenken

«Pensum/læringskrav». Jeg ser ingen grunn til å gjengi dem her, men tar dem inn som *Vedlegg 1* til denne rapporten. [De inngår også i dokumentet som er *Vedlegg 2*.]

Oppsettet følger den sentralt fastsatte malen for hvordan læringsutbyttebeskrivelser skal settes opp. Med dette som forutsetning er læringsutbytteformuleringene adekvate. Det sentrale er den delen som omhandler «Kunnskap». Den dekker det som forventes ut fra læremidler og undervisning. Det som er angitt under «Ferdigheter» og «Generell kompetanse», er ganske alminnelige basisforhold.

Enkelte studenter gir uttrykk for at læringsutbytteformuleringene er vanskelige å forstå. Det går ikke frem av «deltakerevalueringene», men kommer til uttrykk i e-poster til meg som faglærer. Det er vanskelig å forholde seg til slike tilbakemeldinger av to grunner. Dels er formatet for slike læringsutbytteformuleringer gitt gjennom den malen som er påbudt. Dels er det ikke mulig å se ut fra slike direkte tilbakemeldinger om det er snakk om studenter på JUS5512 (MA) eller JUR1512 (BA).

Fra en faglig synsvinkel er det ikke grunn til å revidere læringsutbytteformuleringene. Jeg viser til avsnittet ovenfor, øverst på denne siden.

Innholdselementer ellers

I Temaer til vurdering (malens pkt. 1)

(1) «Pensum»

Som kjent er det ikke snakk om et «pensum» i alminnelig forstand for emner ved Det juridiske fakultet, men om litteraturlister, der «hovedlitteraturen» forutsetningsvis skal være tilstrekkelig i relasjon til læringsutbytteformuleringene. Sideantallet for hovedlitteratur er begrenset, til 600 sider for MA, 400 sider for BA. Selv om det er forutsatt at studentene også skal lese og arbeide med lovtekster og rettspraksis, er det ikke tilfredsstillende at omfanget av «hovedlitteratur» er så begrenset. Det gir et for spinkelt grunnlag, og innebærer for små krav, uansett hvordan litteraturen er sammensatt – i én lærebok eller av ulike større og mindre arbeider.

Innholdsmessig gir den angitte hovedlitteraturen en rimelig grad av dekning av det som skal kreves, og oppnås, ut fra læringsutbytteformuleringene. Den er sammensatt slik at den både skal gi oversikt og ha elementer som stiller større krav til arbeid og gir grunnlag for fordypning. Det er selvsagt ikke til å komme fra at med de begrensingene i omfang som er pålagt, kan ikke alle emner dekkes på et helt ut adekvat nivå. Men det ville knapt stille seg annerledes med en «heldekkende» lærebok. En slik ville nødvendigvis måtte være forholdsvis oversiktsmessig, uten de samme dyptgående drøftelser som noen av arbeidene som nå er med, byr på.

Et annet forhold er selvsagt at per idag finnes det ikke noen helhetlig fremstilling som kan ta plassen som en slik lærebok. Det er knapt utsikt til at det vil komme noen slik samlet fremstilling i den nære fremtid.

En ulempe ved en sammensatt hovedlitteratur slik vi har den idag, er at ikke alle arbeider er like godt à jour med endringer i lovgivning og utvikling i rettspraksis som ønskelig kan være. Men det vil erfaringsmessig ikke stille seg vesentlig annerledes med en mer eller mindre heldekkende lærebok.

(2) Undervisning

Undervisningens omfang er begrenset av den generelle normen som er fastsatt av Det juridiske fakultet, 20 undervisningstimer per valgemne per år. Fra en faglig synsvinkel er det selvsagt utilstrekkelig. Kollektiv arbeidsrett alene er et så omfattende temafelt at det ikke er mulig å favne alle deler av det med et så begrenset omfang av undervisning.¹

Fordi det ikke allokeres større lærerressurser til emnet (likesom til andre valgemner), lar det seg i realiteten ikke gjøre å drive undervisningen som annet enn forelesninger. Det later ellers til at det knapt er mulig å basere et undervisningsopplegg på at studentene forbereder seg til utvalget emner som kan gjennomgås spesielt i enkelte timer. Erfaringsmessig lar studentenes forberedelser til undervisning, slik de kommer til uttrykk i auditoriet og i tilbakemeldinger om bruk av podcast, meget tilbake å ønske.

Det ligger i dette at det ikke inngår obligatoriske aktiviteter, oppgaveinnleveringer eller andre «kvalifiseringsoppgaver» i undervisningen, og at det ikke er mulig å inkludere slikt. Det er i et visst henseende uheldig. En stor andel av studentene er enkeltemnestudenter som vil avlegge eksamen i JUR1512 (se nærmere nedenfor, IV(1) nedenfor). De fleste av disse har ingen bakgrunn fra juridiske studier, og det er tilbakevendende at det spør etter læring om alminnelig juridisk metode og oppgaveskriving.

Dette siste er én illustrasjon av et problem som er felles for JUS5512/JUR1512 og for JUS5511/JUR1511. Studentene har så ulike forutsetninger for å følge undervisning på MA-nivå om juridiske emner at undervisningssituasjonen blir vanskeliggjort. Det innebærer også at det læringsutbyttet som BA-studenter kan få, blir mindre enn det som kan være ønskelig. Jeg har tidligere tatt til orde for at det bør undervises i arbeidsrettsemnene adskilt for MA-studenter og BA-studenter. Både JUS5512/JUR1512 og JUS5511/JUR1511 har et så stort antall studenter i hver av kategoriene MA og BA at dét ville være til det beste for begge grupper, og at det burde være rom for det. Alternativt bør det vurderes å ta opp igjen ordningen med noen innføringstimer for BA-studenter for å gjøre dem kjent med

¹ Arbeidsrett var tidligere ett valgemne (spesialfag) som omfattet både kollektiv og individuell arbeidsrett. Det ble delt i JUS5511 (individuell) og JUS5512 (kollektiv) fra 2008 H, som konsekvens av innføringen av 20-timersgrensen for undervisning.

grunnleggende utgangspunkter i juridisk begrepsbruk og metode. Jeg viser for såvidt til min evalueringsrapport for 2012 V, side 3, fjerde strekpunkt.

For å hjelpe studentene på vei inn i emnet og undervisningen har jeg, siden jeg overtok fagansvaret i 2009, holdt et orienteringsmøte («emneorientering») før forelesningsstart, utenom timetallsrammen (og uten belastning av timeregnskapet). Det varer som regel 60–90 minutter, og det legges ut et dokument med informasjon for studentene knyttet til det som tas opp i emneorienteringen, i Fronter. Jeg legger ved det orienteringsdokumentet som ble brukt V 2016 (*Vedlegg 2*).

(3) Ressurser og infrastruktur

Forelesningene i JUS5512(/JUR1512) holdes i Auditorium 14 i DB. Lokalet er ikke godt for slik undervisning, det er i trangeste laget for foreleser og gir ikke studentene gode arbeidsplasser. Men det er ikke dårligere enn andre auditorier i sentrumsbygningene – med reservasjon for bevegelsesrommet for foreleser – og det er tilstrekkelig stort for det studentantallet som følger forelesningene i dette valgemnet.²

Tekniske hjelpemidler, inkludert podcastutstyret, fungerte tilfredsstillende i V 2016 og er dekkende for behovet. Det samme gjorde Fronter. Bibliotekressurser og annet som ellers står til studentenes disposisjon, har jeg ikke grunnlag for å vurdere, annet enn ved å bemerke at jeg som faglærer ikke fikk spørsmål om eller beklagelser over slikt.

(4) Eksamen

Eksamen er fire timers «skoleeksamen», med separate oppgaver for MA og BA. Dette er en gitt størrelse. Jeg har ikke som faglærer adgang til å velge en annen form.

Noen studenter beklager seg over omfang og form. Det er for såvidt ikke noe jeg kan gjøre noe med.

Opgavene gis som «teorioppgaver». Med den begrensede tidsrammen for eksamen, og med tanke på læringsutbyttebeskrivelsene, anser jeg det som uaktuelt å gi «praktikumsoppgaver» («case-oppgaver»).

Besvarelser er gjenstand for den alminnelige vurderingsformen, kommisjonssensur med to sensorer i hver kommisjon. Sensuren er adskilt for MA og BA.

II Malens pkt. 2 og 3

Jeg har kommentert det meste av det som angis under disse punktene, i innledningsdelen om «Grunnlagsmateriale; emnebeskrivelse og læringsutbytteformuleringer». Her nøyer jeg meg å bemerke, kort:

² Dette stiller seg helt vesentlig annerledes for JUS5511/JUR1511, men det er et tema som faller utenfor rammen av denne rapporten.

- (1) Statistikk går jeg ut fra at administrasjonen presenterer ut fra det som utarbeides i FS og eventuelt annet.

For en kanhende enklere oversikt legger jeg ved noe sammenfattet statistikk som jeg har utarbeidet (løpende) på grunnlag av de statistikkene jeg har fått fra fakultetsadministrasjonen (*Vedlegg 3*).

- (2) Hvordan emnet fungerer, er plassert og definert

Den eneste «emnegruppen» jeg kan tenke meg at det kan være tale om, er profilen «Arbeidsliv og ikke-diskriminering». Her fungerer JUS5512 helt utmerket.

MA-kurset er også greit plassert, i 5. studieår. Som BA-tilbud kan det tas av jusstudenter i 3. studieår. Det er likeledes greit.

Problemet knytter seg til enkeltemnestudenter uten juridisk-faglig bakgrunn (jfr. i I(2) ovenfor). For disse heter det på emnesiden:

«Obligatoriske forkunnskaper

Ingen obligatoriske forkunnskaper utover [*sic*] generell studiekompetanse.

Anbefalte forkunnskaper

Merk at undervisning og pensum er utarbeidet for emnet på masternivå.

Imidlertid er læringskrav på dette emnet justert for studenter på bachelornivå.»

Det kan vel sies at dette er «riktig definert» isolert sett. Men det er ikke adekvat med hensyn til hva som kreves i realiteten.

- (3) Tilbakemeldinger

Her viser jeg til kommentarene til «deltakerevalueringene», i IV nedenfor.

III Endringer (siden periodisk evaluering for 20112 V), forbedringsforslag

Endringer i litteraturutvalg, disposisjoner og annet materiale som legges ut til studentene, utvalg av forelesningsemner og forelesningenes form vurderes kontinuerlig fra (vår)semester til (vår)semester. Det fører for langt å redegjøre for alt dette. Det viktigste siden rapporten for 2012 V er at forelesningsdisposisjonene er konsentrert med hensyn til rettspraksishenvisninger. Antallet referanser er redusert og avgjørelser som det særlig anbefales å lese, er uthevet i halvfet skrift. Dette suppleres med en domssamling som er lovlig hjelpemiddel til eksamen. Den er utarbeidet av Juridisk studentutvalg i samarbeid med meg som ansvarlig faglærer.

IV Studentsvar på evalueringssurvey («deltakerevalueringer»)

(1) Innledende bemerkninger

Spørreskjema ble sendt til dem som var oppmeldt til eksamen – «vurderingsmeldte studenter (i FS) på emnet (uttrekket ble tatt rett i forkant av eksamen)». ³ Ved trekkfristens utløp var det ialt 241 studenter. Antallet svar var 50, hvilket er 21 % av kohorten.

Det må rimeligvis skilles mellom MA-studenter og BA-studenter. Tallene for MA var 73 oppmeldte og 29 svar, dvs. en svarprosent på 40. For BA var tallene 168 og 21, hvilket gir en svarprosent på 12,5. Forskjellen er forsåvidt betydelig.

Det materialet jeg har fått oversendt, gir ikke opplysninger om hvor mange av dem som har svart, som faktisk gikk opp til eksamen. Antall eksamensmøtte var 45 MA og 54 BA. Det ville ubetinget ha interesse for vurderingen av svar å vite hvor mange, og dermed hvor stor andel, av disse som har svart på spørreundersøkelsen. Det samme gjelder det at tallmaterialet ikke gir noen opplysninger om hvor mange av dem som fikk spørreskjemaet tilsendt og hvor mange av dem som har svart, som har fulgt undervisningen. Det går frem av kommentarene til flere spørsmål at endel ikke har fulgt forelesninger, eller bare gjort det indirekte gjennom podcast. Men det går også frem at noen ikke har fulgt noen av disse undervisningsformene. I tillegg går det tydelig frem av kommentarene til enkeltspørsmål at det som sies i endel kommentarer, ikke knytter seg til det spørsmålet som er stilt.

Disse forholdene, hver for seg og samlet, og den relativt beskjedne svarprosenten totalt sett gjør det vanskelig å vurdere (den eksterne) validiteten av undersøkelsen.

Jeg går ikke inn på grafikken eller fordelingene i de «svarrapportene» jeg har fått tilsendt, men nøyer meg å peke på noen enkelte temaer.

(2) Informasjon og undervisning

Det er tydelig at endel ikke har deltatt på, eller brukt podcast og presentasjon fra, orienteringsmøtet. Det er ikke klart om svarene (spørsmål 1 og 3) refererer seg til dette, til informasjon på nettsider(semestersider), eller begge deler. Det er ellers påtagelig at *ingen* av MA-studentene som har svart, har henvendt seg til faglærer med spørsmål (surveyspørsmål 11–12), og bare en liten andel av BA-studentene har gjort det. Hva som ligger til grunn for disses tilfredshet eller det motsatte, er det ikke mulig å ha noen formening om. Spørsmålsformuleringen gir ikke grunnlag for det, og det er heller ikke knyttet kommentarer til svarene. Informasjonseffekten blir derved ytterst liten, i beste fall.

Ca. 40 % av dem som svarer, oppgir at de har deltatt fra «ganske lite» til ikke i det hele i undervisning (spørsmål 5). Det gjelder både JUS5512 og JUR1512. Noen oppgir – ulike steder – å ha benyttet podcast, men om dette er inkludert i svarene på spørsmål 5 eller ei, er det ikke mulig å si. Da blir utsagnskraften begrenset.

³ Sitert etter meddelelse fra administrasjonen 25.08.2016 om tallgrunnlag.

Når vel 65 % (MA) og 52 % (BA) så er «svært fornøyd» eller «fornøyd» med egen studieinnsats (spørsmål 6), kan man undres på om det er sammenheng med å ha fulgt undervisning, og uansett på hvor meget arbeid som er nedlagt ut over eventuell deltagelse i undervisning.

Graden av tilfredshet med forelesningene er markert forskjellig fra MA til BA. Det er rimelig klart ut fra kommentarene at her er det sammenheng med studentenes ulike faglige forutsetninger. Dette illustrerer det jeg har pekt på i I(2) foran. Endel kommentarer gir inntrykk av at studentene ikke klarer å skille mellom den samlede disposisjonen for emnet og de emnespesifikasjonene som ble angitt (gjennom en «arbeidsplan») for den enkelte forelesningsdag. Denne måten å fordele stoffinformasjon på har sin grunn i at alt ikke kan dekkes innenfor den snevre tidsrammen – hvilket jeg har pekt på foran – og det ble gjort rede for hvordan dette ville bli håndtert, i orienteringsmøtet m.v.

Kommentarer om «manglende sammenheng» med PowerPoint-presentasjoner kan gi inntrykk av at noen forventer at presentasjonen skal knytte seg direkte til punkter i disposisjon og arbeidsplan. Det anser jeg som forfeilet, også fra en pedagogisk synsvinkel. Slike presentasjoner har som formål å illustrere substans i det som sies, ikke å repetere det studentene alt har på papiret.

(3) Læremidler og undervisning, læringsutbytte

Det er ganske stort sammenfall mellom MA og BA i vurderingen av læremidlene (spørsmål 10). Vurderingene er kritiske. Det er forståelig forsåvidt som litteraturen er sammensatt og ikke fullt ut dekkende for alle temaer som inngår i emnet slik det samlede disposisjonsopplegget angir. Jfr. mine bemerkninger i I(1) foran.

Vurderingene av i hvilken grad læremidler og undervisnings samlet er tilfredsstillende (spørsmål 18), er langt mer positiv, og likeledes i hovedsak sammenfallende for MA og BA.

Noen kommentarer gir uttrykk for at det burde finnes et kompendium med artikkellitteratur. Jeg har forstått det slik at fakultetet ikke ønsker å involveres i slikt. Andre besværer seg over at de må hente noe av artikkellitteraturen selv fra åpent tilgjengelige databaser. Det ser jeg ikke alvorlig på. Det som ikke er lett tilgjengelig, legges ut i Fronter. Det fører etter min mening for langt å skulle legge ut alt av litteraturen, eller av hovedlitteraturen, på den måten. Det må være tillatt å forvente noe egeninnsats fra studentenes side.

Vurderingene av læringsutbytte (spørsmålene 13–17) er noe mer varierte ut fra spørsmålsstillingene, men igjen ikke vesentlig ulike for MA og BA. At BA-studenter er noe mer reserverte på endel punkter, er ikke mer enn man må vente tatt i betraktning at de i utgangspunktet ikke har de samme faglige forutsetninger som MA-studenter.

(4) Eksamen og eksamensformer

Vurderingene her varierer i noe større grad mellom MA og BA. Det er en gjennomgangstone at mange er misfornøyde med eksamensform og eksamensoppgaver og ønsker seg andre eksamensformer (spørsmålene 19–22, og kommentarer særlig til spørsmål 24). Misnøye med konkrete oppgaver ser jeg ingen grunn til å gå inn på. Misnøye med eksamensformer er en annen sak, men ikke noe dagens rammer gir en ansvarlig faglærer mulighet for å gjøre noe av betydning med. Jfr. i I(4) foran.

(5) Sluttkommentarer

«Deltakerevalueringene» gir svært begrenset informasjon, eller «tilbakemeldinger», for å vurdere hva studentene i emnet (et emne) har av oppfatninger. Populasjonen som får spørreskjemaet er nok representativ. Men svarene er uspesifikke når det gjelder om de som svarer, har fullført gjennom å gå opp til eksamen. Spørsmålene som er stillet, er gjennomgående så lite spesifikke og presise at det vanskelig lar seg gjøre å avdekke hvilken innsats den enkelte har lagt ned i arbeidet med valgemnet og, for en stor del, hvilke premisser de enkelte vurderingene som det gis uttrykk for i svar, bygger på. Det kan være grunn til å revurdere og revidere både spørsmålsstillinger og surveyprosedyre.

V Oppsummering (spørreskjemaets punkt 6)

«Undervisningen i emnet kan følges og eksamen kan avlegges av både masterstudenter (JUS5512, MA) og av andre, enkeltemnestudenter m.v. (JUR1512, BA). Kurset er et masterkurs og er ikke tilrettelagt for BA-studenter. Det gjør studiet av emnet vanskeligere for denne gruppen. Studentenes vurderinger varierer da også noe mellom MA-studenter og BA-studenter. Det gjelder både undervisningen og eksamen og eksamensformer. Læremiddelsituasjonen er ikke ideell. Problemet er at det ikke finnes én eller noen enkle og fullstendige lærebøker. Litteraturen på området er heller ikke ellers særlig omfattende, og forfatterkretsen er liten. Timerammen for undervisning er for begrenset til at undervisningen kan dekke alle sider av emnekretsen og/eller gis mer ressurskrevende former som smågrupper, innleveringsoppgaver m.v. Forelesningene og forelesningsmaterialet vurderes noe ulikt, men dette er elementer som til enhver tid er og må være gjenstand for vurdering og forbedring. Spørreundersøkelsen og studentenes deltagelse i den er for svak til å gi sikker forståelse av studentenes egne vurderinger.»

Læringskrav for JUS5512 – master-emnet

Kunnskap

Studenten skal:

- ha god kunnskap og forståelse av arbeidsrettens ideologiske grunnlag og utgangspunkter for arbeidsrettslig regulering
- være kjent med ulike faglige tilnærminger til arbeidsrettslig regulering
- ha kunnskap om sentrale trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner og forståelse av «den norske [nordiske] arbeidslivsmodellen»
- ha kunnskap om ulike reguleringsformer og utviklingstrekk i den arbeidsrettslige regulering, spesielt på den kollektive arbeidsrettens område
- ha god forståelse av forholdet mellom den individuelle og den kollektive del av arbeidsretten
- ha kunnskap om internasjonal, inkludert EØS-rettslig, regulering på arbeidsrettens område og forholdet mellom slik regulering og nasjonal arbeidsrettslig regulering
- ha god kunnskap om den rettslige regulering på hovedområdene i den kollektive arbeidsretten, inkludert særlige rettskildespørsmål og institusjonelle ordninger

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne identifisere og formulere relevante problemstillinger for generelle og konkrete rettsspørsmål innenfor fagområdet
- kunne gjennomføre selvstendige drøftelser av slike problemstillinger med anvendelse av det relevante rettskildemateriale
- kunne foreta en kritisk vurdering av faglige spørsmål innenfor fagområdet
- kunne vurdere relevansen av og kvaliteten på formulering av problemstillinger og drøftelser av rettsspørsmål innenfor fagfeltet
- forstå forholdet mellom privatrett og offentlig rett i arbeidsrettslig sammenheng og hvordan dette spiller inn i den kollektive arbeidsretten

Generell kompetanse

Studenten skal:

- kunne utføre juridiske oppgaver innenfor fagområdet
- ha utviklet evnen til selvstendig og kritisk tenkning og analyse
- forstå forholdet mellom institusjonelle ordninger, særlig domstolsordningene, på arbeidsrettens område
- ha kunnskap om og forståelse av norsk arbeidsrett, særlig den kollektive arbeidsretten, i et internasjonalt perspektiv
- ha god innsikt i hvordan det arbeidsrettslige systemet er bygget opp og hva det omfatter, særlig på den kollektive arbeidsrettens område. Dette skal også gi et godt grunnlag for arbeid med en masteroppgave innenfor fagområdet.

Læringskrav for JUR1512 – bachelor-emnet

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kunnskap om arbeidsrettens ideologiske grunnlag og utgangspunkter for arbeidsrettslig regulering
- være kjent med ulike faglige tilnærminger til arbeidsrettslig regulering
- ha grunnleggende kunnskap om trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner
- ha kunnskap om rettskildebildet i arbeidsretten, særlig den kollektive arbeidsretten, inkludert forholdet mellom individuell og kollektiv arbeidsrett
- ha kunnskap om den rettslige regulering på sentrale områder i den kollektive arbeidsretten

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne identifisere relevante problemstillinger innenfor fagområdet
- forstå begreper og betydningen av ulike rettskildefaktorer
- på dette grunnlag kunne gjennomføre drøftelser av de relevante spørsmål
- kunne foreta en kritisk vurdering av problemstillinger og drøftelser av faglige spørsmål innenfor fagområdet

Generell kompetanse

Studenten skal:

- ha grunnlag for å arbeide med konkrete spørsmål på den kollektive arbeidsrettens område
- ha et godt grunnlag for videre studier av arbeidsrettslige emner

JUS 5512/JUR1512

Arbeidsrett – den kollektive del

V 2016

Orientering om emnet, lærestoff og undervisning

Innholdsoversikt

Læringskrav og litteratur («pensum»)	
Læringskrav, undervisning og studiearbeid.....	
Litteratur og rettskilder – hvor finne?.....	
Undervisningsopplegg og bruk av Fronter	
Vedlegg.....	
Læringskrav for JUS5512 – master-emnet	
Læringskrav for JUR1512 – bachelor-emnet.....	
Litteraturliste for JUS5512:.....	
Litteraturliste for JUR1511:	
Lenker til ressurser.....	

Læringskrav og litteratur («pensum»)

Det er *læringskravene* som angir hva som skal læres, ikke litteraturlister. Når det likevel står «Pensum/læringskrav» på semestersiden, er det fordi UiOs sentrale datasystem er laget slik at det foreløpig ikke er mulig å endre betegnelsene på fakultetsnivå. Det er dermed heller ikke treffende når overskriften er «[Pensum/læringskrav](#)» på den nettsiden der læringskravene er beskrevet og litteraturlistene er satt opp. Læringskravene er utformet etter et mønster som er felles for alle høyere utdanningsinstitusjoner. De kan endre seg noe fra år til år. Læringskravene for vårsemesteret 2016 er gjengitt som vedlegg i dette dokumentet, på s. 8 og 9.

Litteraturlistene («leselistene») er delt inn i Innføringslitteratur, Hovedlitteratur og Støttelitteratur.

- Innføringslitteratur er slik som det kan være nyttig å sette seg inn i for å få en første innføring i og forståelse av fagområdet.
- Hovedlitteraturen skal gi et tilstrekkelig grunnlag til å kunne tilfredsstillende læringskravene.
- Støttelitteratur er slik som kan tjene til utdypning eller være til praktisk nytte i arbeidet med de enkelte emnene i faget.

Det er vesentlig å være på det rene med at vi *ikke* opererer med et «pensum».

Litteraturlistene er *en del* av grunnlaget for å tilfredsstillende læringskravene, men litteraturen står ikke alene.

Læringskrav, undervisning og studiearbeid

Læringskravene for masteremnet JUS5512 er grunnlaget for valgemnet og undervisningen. Det er egne, litt enklere, læringskrav for bacheloremnet JUR1512. Det er ingen andre eller særskilte undervisningstilbud for JUR1512 – heller ikke om oppgaveskriving – men det gis forskjellige eksamensoppgaver for de to emnenivåene. Litteraturlistene og omfanget av litteratur er også forskjellig. For begge nivåene skal «hovedlitteraturen» gi et tilstrekkelig grunnlag til å kunne tilfredsstillende læringskravene (jfr. ovenfor). Det er ikke dermed sagt noe om på hvilket nivå man vil kunne tilfredsstillende kravene. Her som ellers vil det avhenge også av hva man samlet sett legger ned i arbeidet med faget.

Undervisningen er et viktig supplement. Men undervisningen har et meget begrenset omfang, bare ti forelesningsdager med ialt 20 forelesningstimer. Det gir ikke rom for å behandle alle temaene i emnekretsen i detalj. Undervisningen må konsentreres om noen temaer som behandles mer inngående med sikte på å gi bredde og dybde ut fra lærestoffet ellers.

Læringskravene forutsetter at det arbeides selvstendig ved siden av undervisningen, med litteraturen og rettskildematerialet – lovttekster, avtaler og rettspraksis – og om mulig med kollokvering eller annet samarbeid med medstudenter. Som «tommefingerregel» skal ett studiepoeng svare til 25–30 klokke timers arbeidsinnsats.

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Læringskravene, og eksamenskravene, bygger på at det legges ned en arbeidsinnsats på et slikt nivå.

I valgmenene er det dessverre ikke mulig å tilby oppgaveskriving i regi av faglærerne.

Litteratur og rettskilder – hvor finne?

Litteraturlistene for JUS5512 og for JUR1512 finnes som nevnt på valgmenets nettsider, det vil si semestersidene for JUS5512. De er dessuten gjengitt som vedlegg i dette dokumentet, på s. 11 og 13.

[Det er ikke riktig når det på fagsiden for emnene sies at «Pensum for JUR1512/JUS5512: Pensum er det samme, det er kun læringskravene som er forskjellige». Det er noe felles, men også noen forskjeller fordi omfanget av litteratur ikke er det samme.]

Den litteraturen som er ført opp på disse leselistene, er tilgjengelig gjennom bøker og artikler.

Det er *to bøker* som hører med i «hovedlitteraturen», der deler (artikler/kapitler) inngår; det er:

Evju, Stein: *Arbeidsrett : Utvalgte artikler 2001-2010*. Oslo: Universitetsforlaget 2010, og

Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 2013, kapittel 4

Den siste inngår dessuten som del av «innføringslitteraturen»,

Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 2013, kapitlene 2, 3 og 6

Kommentarutgaver til lover, som er del av «støttelitteraturen», hører også med, men listes ikke opp her. Det finnes nå flere lovkommentarer, ikke bare til arbeidstvistloven. Endel av dem finnes også i rettsdatabaser på nett, som registrerte studenter har tilgang til blant bibliotekressursene gjennom fakultetets nettsider (lenke på forsiden jus.uio.no).

Ved siden av bøkene omfatter litteraturlistene en rekke *artikler*. Alle disse artiklene er tilgjengelige gjennom ulike kanaler og kan fritt lastes ned derfra:

Artikler i tidsskriftene *Arbeidsrett* og *Lov og Rett* finnes i, og kan lastes ned fritt fra, Universitetsforlagets database **Idunn**, som registrerte studenter også har tilgang til blant bibliotekressursene gjennom fakultetets nettsider.

Artikler i skriftserien *Arbeidsrett og arbeidsliv* finnes i, og kan lastes ned fritt fra, nettsidene til [Norsk Arbeidsrettslig Forening](#), under pekerne «Arbeidsrett og arbeidsliv» → «Publiserte arbeider» – (<http://narf.imaker.no/ara-publis/>).

Artikler fra *andre tidsskrifter* (også slike som vil være eventuell supplerende litteratur) som ikke er like enkelt tilgjengelige, blir lagt ut i Fronter.

Å jourført **lovgivning** finnes i Lovdata, både i den åpne basen (lovdata.no) og i LovdataPro.

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Merk: Utskrifter fra nett er det ikke tillatt å ta med ved eksamen. Særtrykk og/eller materialsamling kan derimot benyttes. (Se nærmere i [hjelpemiddelreglementet](#).)

Norsk **rettspraksis** finnes i de trykte domssamlingene (Rt., RG) og i LovdataPro. Det samme gjelder **dommer fra Arbeidsretten** (ARD), som er den helt sentrale del av slik rettspraksis som er relevant i den kollektive arbeidsretten. Studenter har tilgang til LovdataPro gjennom fakultetets nettsider eller kan registrere seg direkte.

Dokumentet **Lenker til ressurser**, som er tatt inn her – s. 15 – gir lenker til flere ressurser, blant annet EU-domstolens nettsider, EurLex, Den europeiske menneskerettsdomstolens nettsider og flere databaser med arbeidsrettslig informasjon.

Ved siden av litteraturen, Lovdata og andre nettressurser bør man ha **Materialsamling i arbeidsrett** – Institutt for privatrett, Stensilserie B, Nr. 65 – 2014. Materialsamlingen inneholder et utvalg av tariffavtaler, som det vil bli henvist til og som brukes i undervisningen som eksempler. Spesielt de hovedavtalene som er tatt inn, vil være viktige referanser til forståelse av endel av det stoffet som undervises og inngår i læringskravene. Materialsamlingen inneholder også enkelte EU-forordninger og alle EU-direktiver av direkte betydning for arbeidsrettsområdet slik det behandles i valgemnet. Materialsamlingen er lovlig hjelpemiddel til eksamen. De samme reglene om innarbeidelser osv. i lovsamlingen gjelder for innarbeidelser i materialsamlingen. (Se kap. 2 i [hjelpemiddelreglementet](#).)

Materialsamlingen har enkelte overenskomster fra perioden 2012–2014. Det skyldes at reviderte overenskomster ikke var kommet før utarbeidelsen av samlingen. Men det er uten betydning. De hovedavtalene som er med, omfatter også 2014–2016. Selv om overenskomstene ikke gjør det, er de illustrasjonene som kan være aktuelle, ikke andre i de reviderte overenskomstene for 2014–2016.

Materialsamlingen selges i bokhandelen i DN; den kan eventuelt bestilles fra
Akademika A/S
St. Olavs plass 5
0166 Oslo

E-post: juridisk@akademika.no

(Oppgi materialsamlingens betegnelse, navn på bestiller, adresse for tilsendelse, antall eks.)

Det er også utarbeidet en **domssamling**. Samlingen er utarbeidet av Juridisk Studentutvalg i samråd med faglærerne. Den har, nødvendigvis, et begrenset omfang og omfatter derfor bare et utvalg av relevante dommer. Flere dommer som det er viktig å kjenne til og arbeide med, vil bli fremhevet i forelesningene og i forelesningsdisposisjonene – i disposisjonene er spesielt viktige avgjørelser markert med **halvfet** referanse (jfr. nedenfor).

Domssamlingen er kalt «Doms- og kjennelsessamling kollektiv arbeidsrett». Det eneste utsalgsstedet er JSU-ekspedisjonen i 1. etg. i DA. JSU har avklart at samlingen er tillatt hjelpemiddel til eksamen (på lik linje som de eksisterende doms- og kjennelsessamlingene JSU selger).

Undervisningsopplegg og bruk av Fronter

Det blir utarbeidet *disposisjoner* til forelesningene. Disposisjonene er bygget opp systematisk som oversikter over de enkelte temafeltene i valgemnet. De har referanser til lovgivning og rettspraksis, men i varierende grad i detaljer. Rettsavgjørelser som er angitt i **halvfet**, er slike som spesielt anbefales lest, uansett om de er med i domssamlingen eller ikke.

I disposisjonene vises det også til den litteraturen på «leselisten» (for JUS5512) som omhandler det enkelte temafeltet. I tillegg vises det til endel «supplerende stoff». For ordens skyld: Slik supplerende litteratur er det ikke noe krav om eller nødvendig at skal leses. Sammen med forelesningene er det som står på litteraturlisten, tilstrekkelig til å nå et alminnelig nivå med hensyn til læringskravene. Den supplerende litteraturen er et tilbud til dem som vil arbeide grundigere med og gå dypere inn i faget. Der supplerende litteratur er artikler som ikke kan hentes fra Idunn eller Norsk Arbeidsrettslig Forening, blir artiklene i de fleste tilfeller lagt ut i Fronter på samme måte som artikler fra «andre tidsskrifter». Supplerende litteratur i form av bøker blir det bare gitt henvisninger til.

Disposisjonen er *ikke* en plan for forelesningene. Som nevnt foran er det ikke rom for å behandle alle temaene i emnekretsen i detalj, men forelesningene må konsentreres om noen temaer som behandles mer inngående. Derfor blir det utarbeidet en oversiktsmessig «**arbeidsplan**» for forelesningene som, mer stikkordsmessig, angir hvilke temaer som skal tas opp den enkelte forelesningsdag. Henvisninger til litteratur om det som står på arbeidsplanen, blir som regel gitt ved referanser til de aktuelle stedene i oversiktsdisposisjonene.

I kurset bruker vi **Fronter**, men i begrenset utstrekning. Vi bruker bare «hovedrommet» – **JUS5512 - Fellesrom 2016-vår**.

Det materialet som hører til undervisningen, blir fordelt i mapper under hovedmappen **Undervisningsmateriale**. I denne mappen er det fire undermapper:

- Disposisjoner og presentasjoner
- Orienteringer og ressurser
- Podcast
- Supplerende litteratur, som også har med Rettspraksis i utvalg

I den første legger vi ut disposisjoner og arbeidsplaner for forelesningene. Eventuelle presentasjoner – PowerPoint-bilder e.l. – legges i den samme mappen, med filnavn som knytter dem til vedkommende forelesning.

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

I mappen «Orienteringer og ressurser» ligger dette dokumentet – «Orientering om emnet, lærestoff og undervisning» («2016 Emneorientering JUS 5512»), med lenkesamlinger og henvisninger til andre ressurser – og PowerPoint-presentasjonen fra orienteringsmøtet («2016 V JUS5512-1512 Orienteringsmøte»).

Mappen «Podcast» vil inneholde podcast-er fra så vel orienteringsmøtet 20. januar som fra hver enkelt forelesningsdag. (Som regel går det raskt med å få en podcast på plass, men det kan hende at det tar noen dager. Dette håndteres eksternt, ikke av faglærerne.) Vi må ta forbehold om at det tekniske fungerer. Det hender dessverre at det ikke er tilfelle.

I mappen «Supplerende litteratur» legger vi ut artikler, slik som nevnt foran, og eventuelt rettsavgjørelser av særlig interesse fra EU-domstolen og EMD, m.v.

I mappen «Rettspraksis i utvalg» vil det ligge enkelte dommer m.v., spesielt internasjonale, som ikke uten videre er så lette å finne.

Vi som er lærere, vil ikke bruke Fronter til andre oppgaver eller funksjoner. **Beskjeder** legges ut direkte på semestersiden. **Timeplan** for undervisningen ligger likeledes på semestersiden; vi bruker ikke Kalenderen i Fronter-rommet. Det er viktig å følge med på timeplanen, først og fremst fordi det kan skje endringer når det gjelder undervisningslokaler. Vi bruker *ikke* Fronter til e-post- eller annen kommunikasjon med studenter. Eventuelle henvendelser må gjøres direkte til vedkommende faglærer pr. e-post eller fremmøte i treffetidene. Kontaktdata finnes på semestersiden gjennom boksen Faglærer, til høyre i skjermbildet. Antallet studenter i kurset innebærer at det ikke vil være mulig å svare på detaljspørsmål om faglige problemstillinger.

Det skal gjennomføres en «**underveisevaluering**» av kurset; dette gjelder likt for alle kurs i jusstudiet. Det skal legges en egen lenke i hovedrommet i Fronter til et nettskjema som kan fylles ut – det er anonymt ved besvarelse. Vi gir beskjed når skjemaet er aktivisert og evalueringen kan foretas. Vi ber om at alle svarer. Hvis en slik evaluering skal ha noen verdi, er det vesentlig at det kommer så mange svar at evalueringen blir representativ.

Tidligere eksamensoppgaver: Noen er lagt ut på semestersidene –

<http://www.uio.no/studier/emner/jus/jus/JUS5512/tidligere-eksamensoppgaver/>.

Dessuten er det lenker til den samme informasjonen på **Fagsiden for arbeidsrett** (ved Institutt for privatrett, UiO), se

<http://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/>. På semestersidene finnes det også noen sensorveiledninger (men slike er ikke utarbeidet for alle eksamensoppgavene).

På **Fagsiden for arbeidsrett** er det også lenker til en «**emnebank**» for masteroppgaver og **oversikter** (kronologisk og alfabetisk) *over masteroppgaver som er skrevet om arbeidsrettslige emner*.

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

En fullstendig liste over eksamensoppgaver i arbeidsrett spesialfag/valgfag fra 1952 finnes på Stein Evjus personside –

<http://www.jus.uio.no/ifp/personer/vit/steinev/index.html>. Her er det viktig å være oppmerksom på at arbeidsrettsfaget ble delt først i 2008/2009. Eksamensoppgaver fra årene før delingen kan derfor omfatte både individuell og kollektiv arbeidsrett i samme semester.

På Evjus personside er det også lenker til emnebanker for 30 og 60 poengs masteroppgaver. Listen for 30/60-poengs emner er den samme som på Fagsiden for arbeidsrett. Listen «Emner for 60 studiepoengs avhandlinger» er en særskilt fortegnelse over noen emner som kan være egnet for vit.ass.-avhandlinger, uten at listen på noen måte er uttømmende.

Vedlegg

Læringskrav for JUS5512 – master-emnet

Kunnskap

Studenten skal:

- ha god kunnskap og forståelse av arbeidsrettens ideologiske grunnlag og utgangspunkter for arbeidsrettslig regulering
- være kjent med ulike faglige tilnærminger til arbeidsrettslig regulering
- ha kunnskap om sentrale trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner og forståelse av «den norske [nordiske] arbeidslivsmodellen»
- ha kunnskap om ulike reguleringsformer og utviklingstrekk i den arbeidsrettslige regulering, spesielt på den kollektive arbeidsrettens område
- ha god forståelse av forholdet mellom den individuelle og den kollektive del av arbeidsretten
- ha kunnskap om internasjonal, inkludert EØS-rettslig, regulering på arbeidsrettens område og forholdet mellom slik regulering og nasjonal arbeidsrettslig regulering
- ha god kunnskap om den rettslige regulering på hovedområdene i den kollektive arbeidsretten, inkludert særlige rettskildespørsmål og institusjonelle ordninger

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne identifisere og formulere relevante problemstillinger for generelle og konkrete rettsspørsmål innenfor fagområdet
- kunne gjennomføre selvstendige drøftelser av slike problemstillinger med anvendelse av det relevante rettskildemateriale
- kunne foreta en kritisk vurdering av faglige spørsmål innenfor fagområdet
- kunne vurdere relevansen av og kvaliteten på formulering av problemstillinger og drøftelser av rettsspørsmål innenfor fagfeltet
- forstå forholdet mellom privatrett og offentlig rett i arbeidsrettslig sammenheng og hvordan dette spiller inn i den kollektive arbeidsretten

Generell kompetanse

Studenten skal:

- kunne utføre juridiske oppgaver innenfor fagområdet
- ha utviklet evnen til selvstendig og kritisk tenkning og analyse
- forstå forholdet mellom institusjonelle ordninger, særlig domstolsordningene, på arbeidsrettens område
- ha kunnskap om og forståelse av norsk arbeidsrett, særlig den kollektive arbeidsretten, i et internasjonalt perspektiv

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

- ha god innsikt i hvordan det arbeidsrettslige systemet er bygget opp og hva det omfatter, særlig på den kollektive arbeidsrettens område. Dette skal også gi et godt grunnlag for arbeid med en masteroppgave innenfor fagområdet.

Læringskrav for JUR1512 – bachelor-emnet

Kunnskap

Studenten skal:

- ha kunnskap om arbeidsrettens ideologiske grunnlag og utgangspunkter for arbeidsrettslig regulering
- være kjent med ulike faglige tilnærminger til arbeidsrettslig regulering
- ha grunnleggende kunnskap om trekk ved det norske arbeidsmarkedet og arbeidslivets organisasjoner
- ha kunnskap om rettskildebildet i arbeidsretten, særlig den kollektive arbeidsretten, inkludert forholdet mellom individuell og kollektiv arbeidsrett
- ha kunnskap om den rettslige regulering på sentrale områder i den kollektive arbeidsretten

Ferdigheter

Studenten skal:

- kunne identifisere relevante problemstillinger innenfor fagområdet
- forstå begreper og betydningen av ulike rettskildefaktorer
- på dette grunnlag kunne gjennomføre drøftelser av de relevante spørsmål
- kunne foreta en kritisk vurdering av problemstillinger og drøftelser av faglige spørsmål innenfor fagområdet

Generell kompetanse

Studenten skal:

- ha grunnlag for å arbeide med konkrete spørsmål på den kollektive arbeidsrettens område
- ha et godt grunnlag for videre studier av arbeidsrettslige emner

Litteraturliste for JUS5512:

Innføringslitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag, Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 2013, kap. 2, 3 og 6

Evju, Stein: «Arbeidsrettdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk : Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid», *Arbeidsrett* 2012, s. 1-29

Hovedlitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag, Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*. 2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 2013, kap. 2, 3 og 6

Evju, Stein: *Arbeidsrett : Utvalgte artikler 2001-2010*. Oslo: Universitetsforlaget 2010

Følgende artikler/kapitler inngår i hovedlitteraturen:

«Arbeidsrett og styringsrett – et perspektiv», s. 29–51

«Prosessmonopolet. Grunnlag og grenser», s. 104–128

«Gjensvitt til streikebrytere», s. 129–137

«The right to strike in Norwegian labour law: An insider–outsider perspective», s. 171-186

«Arbeidskamp og skip – verneing og rettsvalg», s. 208–234

«Arbeidsrett i møte med Europa : Om utstasjonering, tjenestedirektiv og andre direktiver», s. 255–279

«Sjelløse tariffavtaler», s. 539–552

Annotasjoner til dommene i ARD 1992 s. 1, ARD 1994 s. 182, og ARD 1995 s. 129; s. 640–662

Evju, Stein: «Tariffavtalebegrepet – prosessuelt og materielt», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 2, s. 112–123 (2005)

Evju, Stein: «Informasjon og drøftelser som beslutningsvilkår», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 1, s. 263-273 (2005)

Evju, Stein: «Kollektiv autonomi, ‘den nordiske modell’ og dens fremtid», *Arbeidsrett* 2010, s. 1–29

Evju, Stein: «Normer og rettsvirkninger – to tariffrettslige observasjoner», *Arbeidsrett* 2013, s. 139–146

Evju, Stein: *Ufravikelighet og tariffbundethet – historisk og aktuelt*. Institutt for privatrett, Arbeidsrettsgruppen. Arbeidsnotater 2013:1

Evju, Stein: «Konkurrerende tariffavtaler», *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141

Evju, Stein: «Fusjon og tariffavtaler», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s.103–141 (2012)

Evju, Stein: «Safeguarding National Interests : Norwegian Responses to Free Movement of Services, Posting of Workers and the Services Directive». I: Stein Evju (ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and*

Vedlegg 2 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Multilevel Governance. Institutt for privatrett, Skriftserie 193, 2013, s. 225–259

Evju, Stein: «Implementing EU Law on Services: National Diversity and the Human Rights Dilemma», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 5, s. 287–309 (2011)

Evju, Stein: «Saklighet og «lovanvendelse» i Arbeidsretten». I: Jens Fejø m.fl. (eds.), *Festskrift. Liber Amicarum et Amicorum in Honour of Ruth Nielsen*. Jurist- og Økonomforbundets Forlag 2013, s. 111–125

Ulseth, Therese Smith: «Hva er så spesielt med tariffavtaler? Om tolkning av tariffavtaler, særlig om klarhetskravet», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 324-340 (2012)

Støtte- og tillegglitteratur:

Barnard, Catherine: «Posting Matters», *Arbeidsrett* 2014, s. 1–28

Bellace, Janice R.: «The ILO and the right to strike», 153 *International Labour Review* (2014), s. 29–70

Evju, Stein: «Voldgift og domstol i kollektivarbeidsrettslige tvister: Et komparativt blikk på genesen i Danmark og Norge». I: Evju, *Arbeidsrett : Utvalgte artikler 2001-2010* (ovenfor), s. 52–65

Evju, Stein: «Fundamental Social Rights vs. Fundamental Freedoms», *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2013, s. 312-323

Ewing, Keith, and John Hendy: «The Dramatic Implications of *Demir and Baykara*», (2010) 39 *Industrial Law Journal*, s. 2-51

Hansteen, Christopher, m.fl.: *Interessetvist og arbeidskamp*. Gyldendal Juridisk, 2015.

Prop. 134 L (2010–2011) *Lov om arbeidstvister (arbeidstvistloven) og lov om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) m.m.*

Kommentarutgaver til arbeidstvistloven

Henning Jakhelln m.fl., på Arbeidsrett.no [og papirutgave, 2012]

Erik C. Aagaard (red.), *Arbeidstvistloven med kommentarer*. Gyldendal 2013

Rettsdata.no m.fl. lovkommentardatabaser på nett.

Litteraturliste for JUR1511:

Innføringslitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag, Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*.
2. utg. Oslo: Universitetsforlaget 2013, kap. 2, 3 og 6

Evju, Stein: «Arbeidsrettdisiplinen og arbeidsrettsforskningen i tilbakeblikk :
Utviklingen av faget og forskningen fra fortid til nåtid», *Arbeidsrett* 2012,
s. 1–29

Hovedlitteratur:

Stokke, Torgeir Aarvaag; Kristine Nergaard, Stein Evju: *Det kollektive arbeidslivet*.
2. utgave. Universitetsforlaget 2013, kap. 4 (Tariffavtaler som rettslig fenomen) og kap.
5 (Tariffrevisjoner)

Evju, Stein, *Arbeidsrett : Utvalgte artikler 2001-2010*. Universitetsforlaget 2010.
Følgende artikler/kapitler inngår i hovedlitteraturen:

«Arbeidsrett og styringsrett – et perspektiv», s. 29–51

«The right to strike in Norwegian labour law: An insider-outsider perspective»,
s. 171–186

«Arbeidsrett i møte med Europa : Om utstasjonering, tjenestedirektiv og andre
direktiver», s. 255–279

Evju, Stein: «Tariffavtalebegrepet – prosessuelt og materielt», *Arbeidsrett og
arbeidsliv* Bind 2, s. 112–123 (2005)

Evju, Stein: «Informasjon og drøftelser som beslutningsvilkår», *Arbeidsrett og
arbeidsliv* Bind 1, s. 263–273 (2005)

Evju, Stein: «Kollektiv autonomi, 'den nordiske modell' og dens fremtid», *Arbeidsrett*
2010, s. 1–29

Evju, Stein: «Normer og rettsvirkninger – to tariffrettslige observasjoner», *Arbeidsrett*
2013, s. 139–146

Evju, Stein: *Ufravikelighet og tariffbundethet – historisk og aktuelt*. Institutt for
privatrett, Arbeidsrettsgruppen. Arbeidsnotater 2013:1

Evju, Stein: «Konkurrerende tariffavtaler», *Arbeidsrett* 2010, s. 105–141

Evju, Stein: «Fusjon og tariffavtaler», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 7, s.103–141
(2012)

Evju, Stein: «Safeguarding National Interests : Norwegian Responses to Free
Movement of Services, Posting of Workers and the Services Directive». I: Stein Evju
(ed.), *Cross-Border Services, Posting of Workers, and Multilevel Governance*. Institutt
for privatrett, Skriftserie 193, 2013, s. 225–259

Evju, Stein: «Implementing EU Law on Services: National Diversity and the Human
Rights Dilemma», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 5, s. 287–309 (2011)

Evju, Stein: «Saklighet og «lovanvendelse» i Arbeidsretten». I: Jens Fejø m.fl. (eds.),
Festskrift. Liber Amicarum et Amicorum in Honour of Ruth Nielsen. Jurist- og
Økonomforbundets Forlag 2013, s. 111–125

Ulseth, Therese Smith: «Hva er så spesielt med tariffavtaler? Om tolkning av
tariffavtaler, særlig om klarhetskravet», *Arbeidsrett og arbeidsliv* Bind 6, s. 324-340
(2012)

Støtte-og tilleggslitteratur:

Barnard, Catherine: «Posting Matters», *Arbeidsrett* 2014, s. 1–28

Bellace, Janice R.: «The ILO and the right to strike», 153 *International Labour Review* (2014), s. 29–70

Evju, Stein, *Arbeidsrett : Utvalgte artikler 2001-2010*. Universitetsforlaget 2010.

Følgende artikler/kapitler:

«Voldgift og domstol i kollektivarbeidsrettslige tvister: Et komparativt blikk på genesen i Danmark og Norge», s. 52–65

«Prosessmonopolet. Grunnlag og grenser», s. 104–128

«Gjenvisitt til streikebrytere», s. 129–137

«Arbeidskamp og skip – verneting og rettsvalg», s. 208–234

«Sjelløse tariffavtaler», s. 539–552

Annotasjoner til dommene i ARD 1992 s. 1, ARD 1994 s. 182, og ARD 1995 s. 129; s. 640-662

Evju, Stein: «Fundamental Social Rights vs. Fundamental Freedoms», *Europäische Zeitschrift für Arbeitsrecht* 2013, s. 312-323

Ewing, Keith, and John Hendy: «The Dramatic Implications of *Demir and Baykara*», (2010) 39 *Industrial Law Journal*, s. 2-51

Hansteen, Christopher, m.fl.: *Interessetvist og arbeidskamp*. Gyldendal Juridisk, 2015.

Prop. 134 L (2010–2011) *Lov om arbeidstvister (arbeidstvistloven) og lov om lønnsnemnd i arbeidstvister (lønnsnemndloven) m.m.*

Kommentarutgaver til arbeidstvistloven

Henning Jakhelln m.fl., på Arbeidsrett.no [og papirutgave, 2012]

Erik C. Aagaard (red.), *Arbeidstvistloven med kommentarer*. Gyldendal 2013

Rettsdata.no

Lenker til ressurser

Alminnelige databaser som er tilgjengelige gjennom søkefunksjonene på Universitetsbibliotekets fagsider for jus, på <http://www.ub.uio.no/fag/jus/jus/>, som Lovdata, Idunn med tidsskrifter osv., og de ulike lovkommentarbasene, forutsettes kjent. Det samme gjelder hjemmesider for regjering, departementer og Stortinget, EU og EMK/EMD med rettspraksis osv.; se likevel nedenfor.

Noen ytterligere ressurser som kan være nyttige:

Arbeidsrett – Fagsidene (ved Institutt for privatrett, UiO): Her finnes blandt annet en fullstendig liste over eksamensoppgaver i arbeidsrett spesialfag/valgfag fra 1952, emnebank for masteroppgaver og en oversikt over masteroppgaver som er skrevet om arbeidsrettslige emner. <http://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/>

Arbeidsrettsgruppen ved Institutt for privatrett: Her finnes det elektroniske nyhetsbrevet ArbeidsrettsNytt, som kommer 4 ganger pr. år, og dessuten annen informasjon og nedlastbare publikasjoner.

<http://www.jus.uio.no/ifp/forskning/omrader/arbeidsrett/gruppen/index.html>

Arbeidsrett og arbeidsliv er en skriftserie (ikke et ordinært tidsskrift) som utgis av Norsk Arbeidsrettslig Forening. Utgivelser finnes og kan lastes ned fra foreningens nettsider: <http://www.arbeidsrettsligforening.no/>

Lovforarbeider finnes ofte gjennom Lovdata eller andre rettsdatabaser. **Stortingets nettsider** gir direkte tilgang til stortingsdokumenter – lovforarbeider, inkludert komitéinnstillinger, og andre dokumenter – fra 1814 frem til i dag. Se <https://www.stortinget.no/no/>, under «Saker» øverst i skjermbildet.

**Norsk
LabourStart**

<http://www.labourstart.org/no/>

Pekere til norsk fagbevegelse:

>[LO](#), [YS](#), [Unio](#), [Akademikerne](#), [Andre](#)

Pekere fra [Faglig vev](#):

>[Alle norske forbund og karteller](#)

>[Internasjonal fagbevegelse](#)

>[Nyhetstjenester](#)

>[Andre norske ressursider](#) [Her finnes de norske arbeidsgiverforeningene]

>[Andre internasjonale ressursider](#)

>[EIROnline](#)

>[Fafo Østforum](#)

Arbetsrättsportalen *där forskare och praktiker möts*

<http://arbetsratt.juridicum.su.se/>

Forum för forskning om arbetsrätt er et felles nordisk nettsted som drives av Institutet för social civilrätt ved Stockholms universitet. Det inngår i et nordisk nettverk for arbeidsrett der en rekke universiteter/institutter deltar, blant dem Institutt for privatrett, UiO. Forum'et gir informasjon om nyheter og arrangementer på arbeidsrettsområdet. Det er også et sted for nettpublisering av faglige arbeider. På Forum'et finner man en rekke arbeider av ulike forfattere, både slike som er publisert i tidsskrifter o.l., og arbeider som ikke er publisert andre steder. Dette gjelder også norske bidrag. Forum'et har også "hjemmesider" for dem som slutter seg til og legger ut egne arbeider, med bibliografier som gjerne omfatter flere arbeider enn dem som kan finnes på Forum'et.

EU Labour Law Documentation

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=706&langId=en>

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=157&langId=en>

Disse lenkene gir direkte inngang til samlinger av instrumenter, forarbeider, m.v., på områdene. En enkel og nyttig vei til å finne materiale.

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=en>

EurLex er hoveddatabasen for EF/EU-rettslig materiale. Her finnes alle typer dokumenter , rettspraksis , m.v.

For EU-domstolens rettspraksis kan det også søkes direkte gjennom Domstolens nettsider:

<http://curia.europa.eu/>

Lenker til de enkelte land gir inngang til (lenker videre til) arbeidslivsorganisasjoner, myndigheter, m.v.

<http://www.eurofound.europa.eu/eiro/relatedsites.htm>

Europarådet

<http://www.coe.int/>

Under Institutions og Activities på Europarådets hovedside finnes lenker videre til traktatdatabasen, Menneskerettighetsdomstolen, Sosialpaktkomitéen og andre kontroll- og policyorganer.

Direkte lenker til Domstolens hovedside på nett er:

<http://www.echr.coe.int/ECHR/EN/Header/Case-Law/HUDOC/HUDOC+database/>

Søkemotoren for domstolens rettspraksis, HUDOC, er det lenke til øverst til høyre i vinduet;

og direkte lenke til den tilsvarende basen for Den europeiske sosialpakt er:

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/socialcharter/default_EN.asp?

NORMLEX

<http://www.ilo.org/dyn/normlex/en/f?p=1000:1:0::NO::>

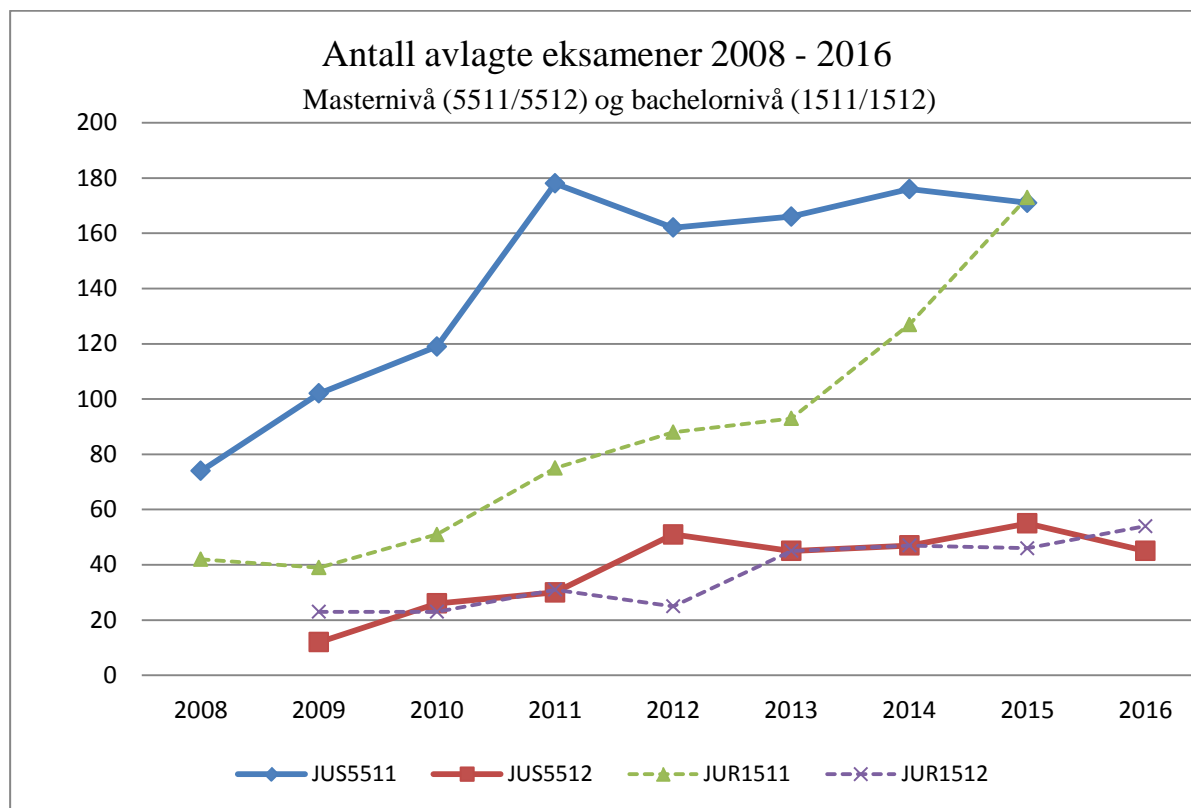
NORMLEX er en hovedkilde til ILOs regelverk – konvensjoner, rekommandasjoner, osv. – og til praksis fra ILOs kontrollorganer, uttalelser om statenes oppfyllelse av sine forpliktelser og om klagesaker. Dessuten er NORMLEX en sentral kilde til nasjonal arbeidsrettslig lovgivning i en rekke land (via NATLEX).

Vedlegg 3 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

JUS5512/JUR1512 – Sammenfattet statistikk 2010 V – 2016 V

JUS5512/JUR1512 MA/BA Kollektiv arbeidsrett				Vårfag (V)									
Oppmeldt til UV				Eksamensmeldt				Eksamensmøtte					
				% av UV-oppmeldte				Eksamensmøtt		% av UV-oppmeldt		% av eksamensmeldt	
	MA	BA		MA	BA	MA	BA	MA	BA	MA	BA	MA	BA
2008 H	69	49		95	92	137,7	187,8	74	42	107,2	85,7	77,9	45,7
2009 V	--	--		51	40			25	23	--	--	49,0	57,5
2009 H	107	76		135	99	126,2	130,3	118	39	110,3	51,3	87,4	39,4
2010 V	--	--		35	63			26	23	--	--	74,3	36,5
2010 H	105	80		146	106	139,0	132,5	121	51	115,2	63,8	82,9	48,1
2011 V	35	50		48	66	137,1	132,0	30	31	85,7	62,0	62,5	47,0
2011 H	173	168		219	162	126,6	96,4	178	75	102,9	44,6	81,3	46,3
2012 V	62	73		71	70	114,5	95,9	51	25	82,3	34,2	71,8	35,7
2012 H	268	279		209	165	78,0	59,1	162	85	60,4	30,5	77,5	51,5
2013 V	64	105		74	105	115,6	100,0	45	45	70,3	42,9	60,8	42,9
2013 H	303	274		218	174	71,9	63,5	166	93	54,8	33,9	76,1	53,4
2014 V	250	280		91	120	36,4	42,9	47	47	18,8	16,8	51,6	39,2
2014 H	316	301		237	228	75,0	75,7	176	127	55,7	42,2	74,3	55,7
2015 V	140	160		90	119	64,3	74,4	55	46	39,3	28,8	61,1	38,7
2015 H	315	345		219	251	69,5	72,8	171	173	54,3	50,1	78,1	68,9
2016 V	148	160		73	168	49,3	105,0	45	54	30,4	33,8	61,6	32,1
Gjennomsnitt (med tall)													
5511/1511	207,0	196,5		184,8	159,6	103,0	102,3	145,8	85,6	82,6	50,3	79,4	51,1
5512/1512	116,5	138,0		65,7	83,3	73,5	65,6	35,4	29,4	30,4	21,3	61,6	42,5
Totalsnitt	161,8	167,3		125,2	121,5	88,2	83,9	90,6	57,5	56,5	35,8	70,5	46,8

Vedlegg 3 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Vedlegg 3 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Antall avlagte eksamener (ordinært, ikke klagesensur og utsatte prøver)

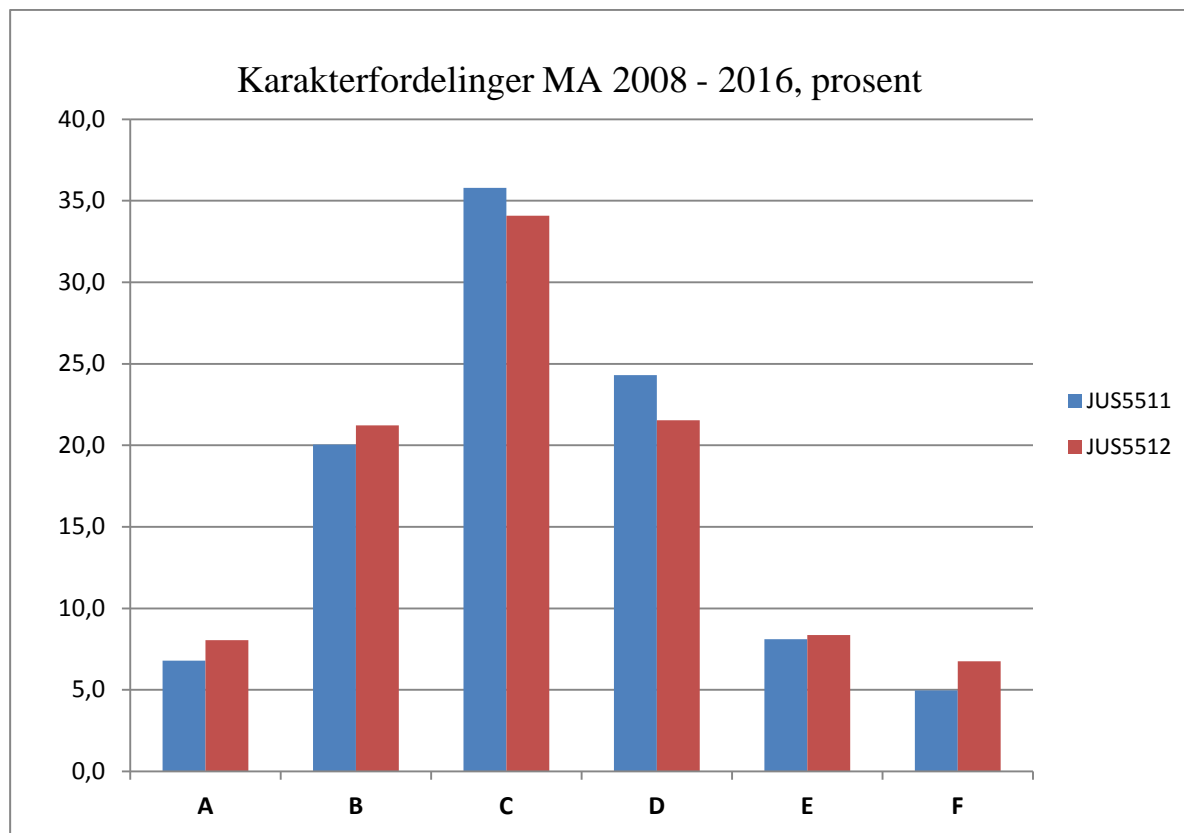
Arbeidsrett MA-emner 2008/2009-2015 - med karakterfordelinger

5512 2009V - 2016V											8 semestre	
A			2	4	1	2	5	4	4	3	25	8,0
B			4	7	7	11	12	11	7	7	66	21,2
C			5	8	11	19	14	21	14	14	106	34,1
D			1	1	8	11	9	9	15	13	67	21,5
E			0	2	2	4	3	2	10	3	26	8,4
F			0	4	1	4	2	0	5	5	21	6,8
			12	26	30	51	45	47	55	45	311	100

BA-emnet JUR1512:

1512 2013V - 2016V											4 semestre	
A			4	4	5	4					17	8,9
B			10	8	14	11					43	22,4
C			13	14	9	19					55	28,6
D			13	12	5	9					39	20,3
E			3	4	7	7					21	10,9
F			2	5	6	4					17	8,9
			45	47	46	54					192	100,0

Vedlegg 3 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

Vedlegg 3 til Periodisk emnerapport for JUS5512 / JUR1512 – for 2016 V

